

GULDALDEREN OG DET MODERNE GENNEMBRUD

7. - 10. klasse

Beskrivelse

1800-tallets Danmark er præget af store samfundsomvæltninger og værdiskift. Guldalderkunstnerne bryder med en lang tradition for hofkunstnere, da de nu begynder at male borgerskabet på lige fod med adelen. Guldalderkunsten dyrker det nationale og det nære – og viser det pæne frem i både landskaber og den borgerlige familie. I 1871 dukker Georg Brandes op og vender vrangen ud på pænheden. Det moderne gennembrud er skudt i gang, og kunsten interesserer sig blandt andet for industrialiseringen, urbaniseringen, samfundets sociale slagsider og klasseforskelle. Mange kunstnere vil være kritiske, vise "det virkelige liv" og diskutere de konsekvenser, det moderne samfund har for individet.

I de foreslåede opgaver undersøger eleverne de to kunstneriske perioder overfor hinanden og perspektiverer til vores egen nutid. De kan bruges som supplement til de opgaver og øvelser vi præsenterer i idekataloget for Dansk Guldalder og for Det Moderne Gennembrud.

Materialer

Eleven skal have adgang til en computer med internetadgang.

Mulighed for at fotografere - f.eks. digitalkamera eller smartphone.

Papir, lim, saks, skriveredskaber

Gamle aviser/magasiner

Livet på landet i 1800-tallet

I første halvdel af 1800-tallet er de fleste danskere landbrugsarbejdere. Det var ikke kun økonomisk, at landbruget var en vigtig kilde, det havde også stor betydning for dyrkelse af national identitet. I den sidste del af 1800-tallet forandredes samfundet. Landbrug fylder stadig meget, men industrialiseringen betød, at flere landarbejdere og håndværkere flyttede til byerne og søgte arbejde. Maskiner der kunne hjælpe med arbejdet på landet blev også udviklet.

Julius Exner er en af guldalderens kunstnere og han holdt meget af folkelivsmaleriet. I maleriet *Besøget hos bedstefader*, har Exner portrætteret en familie på besøg hos bedstefaren på Amager, hvor vi får et kig ind i et dansk bondehus.

Laurits Andersen Ring skildrer ofte jævne folk i hverdagssituationer, ofte i de sjællandske landsbysamfund. Han var ateist og meget inspireret af George Brandes idéer om det moderne. Manden i *I høst* er faktisk kunstneres bror, men det fremgår ikke af titlen.

Besøget hos bedstefader, 1853, Julius Exner

<https://open.smk.dk/artwork/image/KMS758?q=bedstefader&page=0>

I Høst, 1885, L.A. Ring

<https://open.smk.dk/artwork/image/DEP289?q=h%C3%B8st&page=0>

Materialer

Papir/blyant eller computer til at notere.

Øvelse

1. Kast et grundigt blik på de to malerier. Hvordan er stemningen i de to værker? Notér hvad du lægger mærke til.
2. Sammenlign de to malerier. Notér forskelle og ligheder.
3. Hvordan repræsenterer de to malerier hver især livet på landet i 1800-tallet?
4. Videre refleksion: Hvordan repræsenteres virkeligheden i dag? Er der forskel på forskellige medier? F.eks. TV-avisen, Instagram, Facebook eller forskellige dagblade/aviser? Hvis du har tid, kan du finde eksempler på nettet.

1800-tallets kvinder

At være kvinde i det 19. århundrede adskiller sig markant fra nutidens Danmark. Dog ændres samfundets syn på kvinder sig radikalt op mod slutningen af 1800-tallet. Vi skal nu sammenligne to portrætter af kvinder fra hhv. den danske guldalder og det moderne gennembrud.

Det første portræt er fra den danske guldalder og er malet af Christen Købke. På maleriet ser vi kunstnerens søster, Cecilie Margrethe, som 19-årig. Kvinder måtte ikke uddanne sig og havde ikke mange muligheder. For borgerskabets kvinder var det vigtigste at blive godt gift.

Det andet portræt er fra det moderne gennembrud og er malet af Bertha Wegmann. Kvinder var ikke tilladt adgang til kunstakademiet i København, så hun blev uddannet i München. Hun opnåede at blive både anerkendt og respekteret for sin kunst, hvilket ikke var tilfældet for mange andre kvindelige kunstnere i samtiden. I slutningen af 1800-tallet blomstrede kvindekampen op, og især kvinders valgret, uddannelsesmuligheder og ligestilling på arbejdsmarkedet, var vigtige emner.

Cecilie Margrethe Petersen, født Købke, kunstnerens søster, 1835,
Christen Købke

<https://open.smk.dk/artwork/image/KMS3160?q=kunstnerens%20s%C3%B8ster%20k%C3%B8bke&page=0>

Anna Seekamp, kunstnerens søster, 1882, Bertha Wegmann,
<https://open.smk.dk/artwork/image/KMS3390?q=kunstnerens%20s%C3%B8ster&page=0>

Materialer

En enhed med internetforbindelse

Øvelse

- 1. Kast et grundigt blik på de to portrætter på de næste sider, en ad gangen. Skriv et par ord om kvinderne hver især: hvem er de? Hvordan er de iscenesat? Hvilke af deres karaktertræk fremhæver kunstnerne om de portrætterede?**
- 2. Overvej og notér: Hvordan har de det hver især? Hvad tænker de i netop dette øjeblik?**
- 3. Sammenlign portrætterne: På hvilke punkter synes du kvinderne minder om / er forskellige fra hinanden? Hvordan synes du værkerne udtrykker at kvindes rolle i samfundet har udviklet sig fra Guldalderen til Det moderne gennembrud?**
- 4. Videre refleksion: På hvilken måde har kvindens rolle i samfundet udviklet sig videre til i dag? Søg på nettet eller i en avis/magasin. Find et portræt af en kvinde fra nutiden, som du synes illustrerer denne udvikling.**

Guldalderen, det moderne gennembrud og Coronavirus

Danmark og resten af verden befinder sig for første gang i lang tid i en ganske omfattende krisetilstand. Dette er dog langt fra første gang Danmark har befundet sig i en krise. I 1800-tallet, hvor Guldalderen og Det moderne gennembrud udspiller sig, gennemgik Danmark en lang række kriser: Vi tabte en række krige og territorium, vi gik statsbankerot, vi fik med industrialiseringen en hurtigt voksende arbejderklasse uden ordentlige vilkår, hurtigt voksende byer og dårlig hygiejne. Selvom Guldalderen og Det moderne gennembrud ligger i forlængelse af hinanden tidsmæssigt, så er de to perioder forskellige fx i måden at forholde sig til samfundsmæssige krisebegivenheder. Mens Guldaldermalerne mest af alt forsøgte at se bort fra krisen og vise det smukkeste ved Danmark frem, var malerne fra Det moderne gennembrud mere optagede af at bruge kunsten til at zoome direkte ind på krisetilstanden i håbet om, at det ville skabe debat og dermed forandring.

Materialer

Gamle tilbudsaviser eller lignende, genbrugspapir, 1 ark hvidt papir, samt en saks, en limstift og et skriveredskab eller to.

Øvelse

- 1. Hvordan oplever du, at danskerne forholder sig til nutidens krise? Ser vi problemerne i øjnene og skaber debat, pynter vi på virkeligheden og fokuserer vi på det gode, eller gør vi noget helt tredje for at komme igennem denne krise i dine øjne? Hvordan er det at være midt i denne krise for dig?**
- 2. Find en stak gamle aviser, magasiner, tilbudsaviser fra supermarkedet eller lignende. Klip/riv en masse ord, personer, objekter, farver og former ud som du synes kan have noget med den aktuelle debat at gøre. Lim dem sammen til en collage, hvorved du fortolker nutidens Coronakrise fra enten en positiv/optimistisk vinkel, en negativ/kritisk vinkel, eller en helt tredje vinkel, du selv finder på. Giv dit værk en titel.**